

ŠOLA ZA SESTRE: ZDRAVSTVENO ŠOLSTVO NA SLOVENSKEM 1733-1992

Razstava Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani

IVANKA ZAJC CIZELJ

V Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani je bila 9. aprila 1992 odprta razstava, ki je prikazovala razvoj izobraževanja zdravstvenih delavcev (medicinskih sester, babic, otroških negovalk, bolničarjev...) na Slovenskem od njegovih začetkov pa do današnjih dni. Skozi zgodovino te, za zdravstvo tako pomembne dejavnosti, so nas popeljali kronološko in tematsko razvrščeni dokumenti, fotografije in učbeniki. Avtor razstave, kustos Branko Šuštar, je poskrbel, da je vsakemu delu tega izobraževalnega procesa, ki je bil sicer zelo razvejan in raznolik, namenil nekaj prostora in tako uspel obiskovalcu predstaviti dejavnost kot celoto, ne da bi bila pri tem okrnjena njena pestrost.

Posebno pozornost je zaslužila video projekcija, v kateri so bili zajeti posnetki o delovnem utripu na zdravstvenih šolah po letu 1948; nekaj filmov je bilo ozvočenih, druge pa je spremljala prijetna glasba. Razstavo so časovno zaključili dia posnetki, ki so nam najprej predstavili šolsko stavbo in nato tudi dijake pri praktičnem delu. Tako so nas pripeljali iz preteklosti v sedanost. Razstava

je dala pomemben prispevek ne samo k zgodovini, ki na tem področju ni ravno bogata, ampak nas je seznanila tudi z dejavnostjo zdravstveno izobraževalnih ustanov danes.

Pospremila sta jo zloženska, ki z nekaj ilustracijami in orisom razvoja zdravstvenega šolstva predstavi temo, in obširen katalog, v katerem vodi bralca 17 avtorjev skozi razvoj tovrstnega izobraževanja pri nas. Članke spremljajo fotografije, kopije dokumentov, preglednice in obširna bibliografija. V uvodnem delu kataloga nam ravnateljica muzeja Slavica Pavlič na kratko predstavi razstavo in katalog. Sledita dva prispevka avtorja razstave in urednika kataloga kustosa Branka Šuštarja: prvi z naslovom Zdravstvena nega in tradicija (tu dobimo nekaj osnovnih podatkov o razvoju zdravstvene nege od najstarejših časov do začetka 20. stoletja) in drugi Iz zapiskov o babiških šolah (v tem prispevku nas avtor seznanja s tremi babiškimi šolami, ki so jih obiskovale tudi Slovenke: te so bile v Celovcu, Gradcu in Trstu). Prva babiška šola pri nas je bila ustanovljena 1753. leta v Ljubljani. Njeno delovanje nazorno opisuje Anica Toni

Gradišek. Ista avtorica nam predstavi še strokovno pot naše prve medicinske sestre Angele Boškinove in ustanovitev ter delovanje prvih medicinskih šol (Babiška šola v Ljubljani, Naša prva medicinska sestra Angela Boškin in ustanovitev ter delovanje prve sestrske šole pri nas, Šola za medicinske sestre v Ljubljani, Od šole za otroške negovalke do Srednje zdravstvene šole v Ljubljani). O izobraževanju bolničarjev in strežnic je Branko Šuštar pripravil tri prispevke: Od strežniških tečajev do strežniške in bolničarske šole 1908 - 1945, O izobraževanju partizanskih bolničarjev (v okviru tega prispevka sta tudi članka dr. Janeza Milčinskega - Petra Sanitetna šola VII. korpusa in Zadrška sanitetna šola) in Šole za bolničarje (Ljubljana, Golnik, Maribor, Celje) in otroške negovalke (Celje, Maribor). Povojnemu razvoju zdravstvenega izobraževanja je posvečenih več prispevkov, ki obravnavajo nastanek in razvoj posameznih zdravstvenih šol; te so s šolsko reformo leta 1960 postale štiriletne srednje šole za izobraževanje medicinskih sester splošne oziroma specialne smeri. Z uveljavitvijo usmerjenega izobraževanja 1981. leta pa je prišlo do enotnega vzgojno izobraževalnega programa zdravstvenega varstva in sicer dvoletnega za bolničarje in štiriletnega za medicinske tehnike. Omenjeni razvoj obravnavajo prispevki: Srednja šola za farmacijo in zdravstvo (Aljoša Lahajnar), Srednja zdravstvena šola Juga Polak, Maribor (Jože Kropce), Razvoj srednje zdravstvene šole Celje (Franjo Puncer), Razvoj srednjega zdravstvenega šolstva na

Goriškem (Vesna Žele s sodelavci), Srednja šola tehničnih in zdravstvene usmeritve Novo mesto (Mojca Bahun), Srednja zdravstvena šola Piran (Jože Drogenik), Srednja zdravstvena šola v Murški Soboti (Marija Pavlič), Srednja zdravstvena šola Jesenice (Sonja Ravnik), Zdravstvena šola v Slovenj Gradcu (Marija Geč), Srednja zdravstvena šola v Ljubljani 1980-90 (Slavica Navinšek). Vpogled v razvoj višjega šolstva nam dajeta dva prispevka - Pregled razvoja višje šole za zdravstvene delavce (Breda Butala) in Višješolsko izobraževanje medicinskih sester (Geli Hajdinjak, Vera Štebe). Katalog zaključujeta članka, ki statistično obdelata zdravstveno šolstvo - Nekaj statističnih podatkov o zdravstvenih šolah od leta 1956/60 (Branko Šuštar), Statistični pregled zdravstvenega šolstva 1960-1990 (Mateja Ribarič).

Ta kratki opis razstave in kataloga je le opozorilo na bogastvo virov in podatkov, ki so nam bili na razpolago in predstavljajo pomemben prispevek k zgodovini zdravstva na Slovenskem. Zbrano gradivo, ki so ga prispevale ustanove in posamezniki, zgovorno priča o izobraževalnem procesu in njegovem razvoju. Slovenski šolski muzej in kustos Branko Šuštar pa sta poskrbela, da je ta del naše kulturne dediščine postal dostopen širši javnosti. Razstava ni bila zanimiva samo za tiste, ki smo bili udeleženi v tem izobraževalnem procesu, ampak prav za vsakogar, saj je zdravstvo povezano z nami vsemi in s celotnim našim življenjem.

